

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Center for Bydesign
Postboks 447
1505 København V

København d. 29.10.2015

Vedr. Høring i forbindelse med udarbejdelse af lokalplanforslaget Hf Kalvebod

Københavns Museum har modtaget materiale vedrørende ovennævnte lokalplanforslag og har foretaget en gennemgang af sagen.

Områdets topografi og historie

Det aktuelle lokalplansområde HF Kalvebod ligger ved den middelalderlige kystlinje, lige op til Gåsebækkens tidligere udløb i havet, i et område, som har rummet stor aktivitet i forhistorisk tid.

Foreningen er placeret neden for en naturlig bakkeø, Frederiksholm, for foden af Valby Bakke. Landskabstypen er kendt som yndet opholdssted for stenalderens befolkning om sommeren, med en ideel beliggenhed tæt ved havet med rige fiskemuligheder. Dette afspejles i de arkæologiske fund fra sten- og bronzealder i området, og særligt på bakkeøen (ved Mozarts Plads), hvor den største kendte stenalderboplads i København er beliggende. Umiddelbart nord for lokalplansområdet er der tillige fundet flintøkser fra stenalderen.

Desuden formodes der at have ligget et middelalderligt torp, Hammelstrup, ved Mozarts Plads. Eksistensen af dette er ikke sikker, men en del stednavne og markering af agre og "byens jord" på gammelt kortmateriale understøtter den antagelse, at torpet har eksisteret. Endelsen -strup peger på, at torpet er fra tidlig middelalder, hvilket måske kan forklare, at det ikke er nævnt i de historiske kilder, ud over en lang senere omtale fra 1692.

Gåsebækken, som i dag genfindes i Gåsebækrenden, udsprang i Solbjerg, vest for Frederiksberg Have, og løb ved foden af Valby Bakke ned til Kalveboderne sydvest om Frederiksholm, dvs. langs med haveforeningens østgrænse. Der optræder ofte arkæologiske fund i forbindelse med gamle vandløb, som det eksempelvis kendes fra den nærliggende Harrestrup Å, som blev brugt til fiskeri af Vigerslevbønderne, og som qua adskillige fund fra stenalder og jernalder viser kontinuerlig tilstedeværelse af mennesker fra forhistorisk tid. Således kendes der også mindst én sløjfet oldtidshøj tæt ved Ny Ellebjerg Station, hvor Gåsebækken løber igennem.

Opfyldning af området og udbygningen af kystlinjen er sket fra det tidlige 1900-tal, men den gamle havbund har også været landjord indtil for ca. 9.000 år siden, hvor Danmark var landfast med Sverige. På dette tidspunkt begyndte en havstigning, hvorved området oversvømmedes, og Øresund opstod. Således er der på den gamle havbund under den påførte jord også et potentiale for at finde levn efter den tidlige jægerbefolknings bosættelser og dertil spor efter aktiviteter, der relaterer sig til kystnære aktiviteter i senere forhistorisk og historisk tid, så som udsmidslag, fiskeruser, vragele o.l.

Museumsloven

Hvis der ved jordarbejder i forbindelse med anlægsarbejder påtræffes arkæologiske levn, skal Københavns Museum kontaktes omgående. Museet skal dernæst vurdere, om levnene er af en sådan karakter, at museet vil indstille til Kulturstyrelsen, at der udstedes påbud om midlertidig standsning af arbejdet i henhold til lov om museer mv. §26 (beskyttelse af jordfaste fortidsminder). Københavns Museum står, som Kulturstyrelsens repræsentant, til rådighed for en vurdering af kommende anlægsarbejder med henblik på at afklare behovet for en arkæologisk forundersøgelse forud for anlægsarbejdets begyndelse. En arkæologisk forundersøgelse vil kraftigt reducere risikoen for en uplanlagt, midlertidig standsning af arbejdet.

Med venlig hilsen

Inger Wiene
Museumsinspektør
Københavns Museum
iwiene@kff.kk.dk

Rikke Simonsen
Museumsinspektør
Københavns Museum
rikke.simonsen@kff.kk.dk

3328 4205

5171 4547

KØBENHAVNS
MUSEUM
MUSEUM OF
COPENHAGEN